

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Nicodemi Frischlini Balingensis ... & M. Georgii Pfluegeri
Ulmani, Virorum Clarissimorum, Methodus Legendi
Historias Expedita, Nova, omnibus in Historia versantibus
opido quam necessaria**

**Frischlin, Nicodemus
Pflüger, Georg
Keckermann, Bartholomäus**

Lipsiae, 1630

De locis communibus in generes et in specie de historicis redte
concinnandis

[urn:nbn:de:bsz:31-107405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-107405)

DE LOCIS COMMU-
NIBUS IN GENERE; ET IN
SPECIE de Historicis re-
ctè concinnandis,

EPISTOLA.

Scripta ad Amplissimum & Specta-
tissimum Virum Dn. Gualderum ab Hol-
den, Inelytæ Reipubl. Dantisca-
næ Senatorem :

In qua

*Clarissimi Viri Johannis Bodini de Lo-
cis Communibus Historicis instituen-
dis sententia exponitur.*

AMPLISSIME VIR;

Cum pro tua benevolentia
me ad propugnaculum, quo maris
ostium Patriæ nostra munit, non ita
pridem duceres, & Vistulâ unâ ve-
heremur, sermones fallendo itineri habebas
varios, indices apud me eximia doctrinæ tuæ &

H 6

multi-

multiplicis lectionis, & memoriae insuper felicis-
 simae. Apertabas ibi tum celebratissimam il-
 lam, quam vix comitem esse volueras, *Iohannis*
Bodini Methodum Historicam; ex cuius cap. 3.
 verba legi jubebas ea quibus consilium suum
 exponit de *instruendis communibus, ut vocant,*
Historiarum locis; de quibus, quid sentirem, &
 qualiter consilium istud certo quodam fructu
 usurpari posse existimarem, ita tum ex me qua-
 rebas, ut si minus in itinere sententiam meam
 promptè dicere vellem, aut possem, cogitandi
 tempus aliquod etiam longiusculum indulge-
 res. Ego etiam Bodini consilium illud ante confi-
 derassem; tamen cum ob valetudinem gravio-
 rem cogitationes ibi meas satis mihi viderer
 expedire non posse, moram, quam largiebaris,
 lubenter accepi; eam, si longiorem exinde tra-
 xit, quam vel ipse volebas, vel ego promiseram,
 veniam mihi despondeo ab eodem illo affectu
 tuo, cui sanè nunc confisus iudicium meum di-
 cam apud te, qui Historiae totius peritior longè
 de re tota potes & iudicare certius, & differere
 prudentius.

Ac principio quidem id Doctorum homi-
 num consensu magno constat, *Locos Communes*
 necessarium esse & doctrinae omnis apparatus,
 & memoriae labentis subsidium; sed qualiter is
 concinnandi, quae forma & Methodo, id verò
 & olim

& olim & nunc à multis anxie queritur. Et est
 sanè magna hie consiliorum ac sententiarum
 apud doctos tum varietas, tum discrepantia, ita
 ut non paucos hodie audias excellentes viros,
 & scriptis etiam publicis clarissimos, qui ita
 sentiant, Locorum Communium concinnan-
 dorum certam quandam ac statam viam nul-
 lam ostendi posse; sed esse eam operam privato
 cujusque arbitrio & consilio relinquendam.
 Quam quidem ego opinionem probare pro-
 pterea nunquam potui, quod Locorum Com-
 munionum collectio artis opus sit, ars autem cer-
 tum quid est, & unum, & constans; arbitrium
 contra privatum & vagum & varium & propè
 infinitum: Aut ergò certa est & unica Loco-
 rum communium methodus, aut non est ea ar-
 tificiosa & solers opera: si autem artificiosa
 non est, utique vel naturæ id opus erit, vel for-
 tuitæ cujusdam temeritatis, quod neutrum
 scio, admittent viri eruditi. Sunt enim Loci
 communes nihil aliud, quàm doctrinæ omnis
 liberalioris velut summa quedam capita & ti-
 tuli partesq; summam & breviter designata:
 Quare, ut doctrina omnis Methodo certâ &
 artificiosâ constat, ita & Loci communes, nec
 alia erit Locorum communium forma & Me-
 thodus, quam ipsius doctrinæ, cujus ista sunt
 capita & tituli. Quæ, si vera sunt, ut sanè puto

esse verissima, concludo jam inde, & certam de
 Locis Communibus concinnandis sententiam
 velut ex ordine consignans ita statuo: sicut non
 est una quzdam communis omnis eruditæ do-
 cetrinæ & disciplinæ Methodus, sed sua cuique
 peculiaris & distincta, ita non esse instituen-
 dam communem quandam ac generalem Lo-
 corum communium colligendorum viam atq;
 ordinem: Et eos, qui ingentia illa & tricubita-
 lia volumina & Tomos consuunt, quibus quic-
 quid legunt; vel indice Alphabetario, vel ali-
 quo arbitrario & tumultuario ordine, vel in
 Locis communes conscribant, Herculeum qui-
 dem laborem sumere, sed inanem; sed talem,
 quo charta miserè prodigatur, ingenio verò, &
 iudicio, & memoriæ malè eorum consultum. Ut
 enim hortulanus, qui spatiosum aliquem &
 amplum hortum coliturus est, si omnis generis
 frutices, arbores, herbas olera inter sese confu-
 sè conserit, nullis certis spatiis, nullis areis di-
 stingvit, ingentem quidem laborem sustinet,
 sed ita, ut nec fructuosum, nec pulchrum, aut
 amœnum hortum sit habiturus; ita etiam illi,
 qui promiscuè omnem doctrinam Theologi-
 cam, Philosophicam, Politicam, Historicam sub
 unam Locorum Communium Methodum
 confusè congerunt, non profunt ingenio & me-
 moriæ, qui esse debebat talis operæ finis; sed
 vehe-

vehementer nocent utriq;. Qui enim dextrum & regulatum iudicium ibi esse possit, ubi est confusio doctrinarum? qui queat memoria iuari & firmari, ubi nulla est antecedentium & consequentium connexio? ubi vel planè non sis reperturus, vel reperturus difficulter & ægrè quid in memoriæ subsidium connotaras. Ut enim omnis ordo bonum quid est, & constans, & certum, & utile; ita confusio malum quid, & incertum, & inutile, imò noxium. Unde jam id porro conficitur: Locos Communes ita distinguendos esse, ut singulis disciplinis singularum Locorum Volumen attribuisimus, & juxta specialem cujusque disciplinæ Methodum, capita & titulos eodem ordine disponamus, quo illa ipsa disciplina dextrè docetur & discitur. Sic nempe Theologia suos habebit distinctos Locos, habebit Jurisprudentia, habebit Medicina; quia harum, ut vocant, Facultatum quævis unicam suam habet omnium materiarum Methodum; Philosophia verò tot habebit Locorum Volumina, quot in se disciplinas, & disciplinarum Methodos, sive Systemata complectitur; distinguuntur Loci Physici à Mathematicis, prout hæ ipsæ inter se disciplinae distinctæ sunt, & secernentur loci Ethici ab Oeconomicis & Politicis. Grammatica quoque, Rhetorica, Poetica, & Logica tanquam superiorum facultatum

tum & Philosophiæ instrumenta suos habebunt peculiare locos, eadem nimirum Methodo dispositos, quâ illæ ipsæ artes traduntur.

Qui ita Locos Communes instituunt, uti & iudicium dextrè de Materiis informabunt, & scientiæ, quorsum propriè & per se atq; ex natura ipsa quilibet pertineat, sic & memoriæ & recordationem mirificè iuvabunt concinno illo atq; ultrò se dante antecedentium, & consequentium nexu, & reperient facillimè, quod longo ante tempore in Locos Communes descripserant.

At vrrò, excipiat aliquis, si ita Locorum Communium dispositio dirigenda sit ad Methodum trium superiorum Facultatum & Philosophiæ, quorsum consignanda fuerint ea, quæ ad manuaris artes, quæ ad agriculturam, ad architectonicam, ad merceturam pertinent? quorsum ea, quæ de pistoribus, de coquis, de fabris passim in Authorum scriptis leguntur? Est & de talibus expeditum consilium: Nam primò pauca admodum sunt, quæ trium Facultatum & Philosophiæ Studiose de ejusmodi rebus capiunt annotare, eaque tantùm communissima & generalissima, quæ sanè ad titulos disciplinarum sine ulla Methodi perturbatione possunt referri. *Agricultura* enim titulus, qui primus nominabatur, ad Oeconomicam disciplinam commo-

modif-

modiffimè refertur, utpotè in qua modi acquir-
 endæ rei familiaris traduntur, & Patri familias
 commendantur diligenter ab Aristotele, qui in
 priore statim libro Oeconomica: suæ de agri-
 cultura, deq; pastoritia tractat: Idem de merca-
 tura statuendum, quæ & ipsa ad eam Oecono-
 mica: partem rectiffimè refertur, quamvis & in
 Politica: disciplina ei locus possit dari, quate-
 nus est mediura amplificandæ & distandæ Rei-
 publicæ cum primis necessarium. *Pistoria &
 Coquinaria* titulus itidem ad Oeconomiam re-
 ferretur sine ulla difficultate, quod etiam fa-
 ctum ab iis est, qui libros Oeconomicos hæ-
 ztate ediderunt. *Architectonica* partim ad Ma-
 thematicas disciplinas referri potest partim ad
 Politicam, utpotè in qua de condendis urbibus,
 palatiis, arcibus quoque pertractatur; *Nautica*
 verò, si qua legentur, partim sub titulo merca-
 turæ consignari possunt, partim verò, ad eam
 Politicæ partem notabuntur, quæ de bello ejus-
 que instrumentis tractat; navium enim hic ge-
 minus finis est, ut vel mercaturæ serviant, vel
 militiæ. Quod si verò quis generalissimis illis,
 quæ sola viri docti annotare, ut plurimum so-
 lent, non velit aut possit esse contentus, seq; iis
 artibus ex professo dedat, & cupiat esse vel agri-
 cola, & hortulanus, vel architectus, vel merca-
 tor, ei quidem rectius consuli non potest, quàm
 ut fin-

ut singulare quoddam Locorum Communium Volumen destinaret illi arti, quam vult tractare; exempli gratia, agriculturæ aut mercatoræ, atque ita planè, ut diximos, faciendum esse in superioribus Facultatibus & in Philosophia, certam artis Methodum constituat, secundum quam summa ejus capita & titulos materiarum per Locos communes disponat.

Quibus quidem ita præmissis, non difficile existimo, statuetur de Locis Historicis, in quibus colligendis id ante omnia considerandum fuerit; *Historiam nihil esse aliud, quàm narrationem exemplorum, quæ nimirum certo loco, & tempore, & à certis venerunt*; sive, ut Verrius Flaccus definit, *diffusam narrationem, in qua rerum, personarum ac locorum momenta ponderantur*. Exempla autem nihil sunt aliud, quàm generalis doctrinæ & regularum universalium specialia symbola. Quare cum doctrinæ & regulæ non unius sint generis, non unius formæ aut Methodi, sicut ante ostendebamus, totidem erunt exemplorum diversa genera & classes, quot sunt disciplinæ, quibus omnis diuina & humana doctrina methodicè explicatur. Unde jam non difficile intelligitur id, cuius gratia hæc nobis tota de Locis Communibus suscepta questio, qualiter nimirum in Historiis adornandi sint Loci Communes, ita nimirum, ut singulis disci-

disciplinis singula designentur Exemplorum & Historicorum Volumina, quibus tituli Historici describantur secundum istius disciplinæ Methodum. Itaq; primum *Volumen Historicum* erit *Theologicum*, in quo secundum Methodum eam, qua ipsa Theologia dextrè traditur, Capita notentur, & indices materiarum & Regularum Theologicarum, ad quas Historiæ sacræ sive Ecclesiasticæ exempla ordine referantur. In *Iurisfrudentia* idem faciet Jurisconsultus. In *Medicina* Medicus, qui secundum suæ facultatis Methodum speciales casus & exempla notabunt. Faciet idem *Philosophus*, qui tot constituet *Locorum Communium Volumina*, quot Philosophiæ ambitu disciplinæ continentur, & capis quibusdam *Metaphysicæ* & *Mathematicæ* capitibus, quæ ejusmodi Historicorum exemplorum capacia non sunt.

Quod si autem strictè magis ac propriè Historiam sumere velimus, referenda ea fuerit potissimum ad disciplinas, quas vocant, *Præcticas*, in quibus nimirum de virtutibus & vitiis regulæ traduntur; Virtutes autem sunt vel *Theologicæ*, sive *Ecclesiasticæ*, vel *Ethicæ*, vel *Oeconomicæ*, vel deniq; *Politicæ*. Et si fanè, qui hodiè honorificum illud Historicum nomen obtinent, tribus postremis istis, *Ethicis*, *Oeconomicis* & *Politicis* exemplis in primis sunt

funt dediti; & Politicis quidem, ante omnia
 utpotè quorum maximus est præclarus ac con-
 spicuis quidam in vita humana usus, apud eos
 præsertim, qui in Reipubl. luce versantur, re-
 rumq; scepra ac clavum tenent. Hi quantum
 judicare possunt, ita cum fructu in Historiis
 tum legendis, tum per Locos Communes dige-
 rendis occupabuntur, si ante omnia disciplina
 Politicæ Systema dextrum habeant, in quo exa-
 ctâ quadam ac regulata Methodo præcepta
 & Regulæ Politicæ disponantur. Hujus deinde
 Systematis sive Methodi Politicæ summa capi-
 ta excerpant, & uno vel duobus Voluminibus
 consignent, eodem planè ordine, quo præcepta
 ipsa in disciplina ante tradebantur: Ita quic-
 quid in Historiis Politicis legent, adminicula
 istius Methodi facile discernent ab exemplis
 aliarum disciplinarum, nempe Theologicis, Ju-
 risticis, Medicis, Ethicis, Oeconomicis, Phycis.
 hæc enim omnia tot disciplinarum diversarum
 exempla in unica narratione historica sæpissi-
 mè conjunguntur. Quod quis pleriq; non satis
 animadvertunt, aut distinguunt, atque adeò id
 agunt, ut quicquid ullibi in Historiis legunt, id
 omne sine discrimine ad unam aliquod genus
 Locorum Communium referant, dici non po-
 test, quam sese mæcerent inaniter, quam judi-
 cium simul suum ac memoriam confundant, &

Sify.

Sisyphi illud inutile saxum volvant miseri, ac revolvant. Secus accidet ei, qui disciplinae Politicae certâ ac dexterâ Methodo constituta ad Locos Historicos colligendos accingitur: Nam qui Methodum novit cujusq; doctrinae, is formam novit; qui hanc novit, jam dilucidè judicare potest, quid sit cujusque disciplinae proprium, quid alienum: forma enim suam cuiq; tribuit, ut distinctionis mater, sic inimica confusionis. At verò, quae in ista accurata & regulara Prudentiae Politicae Methodus, id verò hujus loci non est exponere; potest ea non difficulter constitui ex divino Aristotelis Politicorum opere, quod suo loco & tempore, volente Deo, Auditoribus nostris pro officii ratione declarabimus.

Nunc id intelligo mihi superesse, ut consilium illud expendam, quod de locis Historicorum rectè instituendis Clariss. autor *Johannes Bodinus* habet 3. cap. Methodi Historicae; quod sanè opus doctorum omnium judicio eximium est, planeq; dignum eo viro, in quo rara ista copia fuit exacti perspicuique judicii, & memoriae penitus fidelis, sibi in tanta rerum & autorum, quos citat, varietate plerumq; constantis. Sed ut nihil in rebus humanis per omnium purum est, & integrum, ita & hic novos repertas non paucos acriter aliqua animadversione casti-

castigandos, non à me quidem, sed à tali aliquo viro, qui iudicio & ingenio aut par sit Bodino, aut certè non multò inferior. Ut enim de excellentis pictoris artificio idoneè iudicare non potest, nisi qui & ipse in ea arte excellat, ita & de sapientis ingenii operibus iudicium ferre non debet, nisi sapiens. Quia tu tamen, vir Amplissime, id à me instanter requiris, cui ut denegare ob autoritatem nihil debeo, ita per observantiam non possum, dicam sanè, quod sentio, ea iudicii libertate usus, quæ & decet professionem meam, & quã scio te per naturam amare.

Ceterum Bodinus post multam & variam Actionum humanarum distributionem sui de Communibus Historiarum locis instituendis consilii summam complectitur, atque ita ordine præcipit, *primo quidem, ut tribus omnino libris Loci communes distinguantur; quorum priori humana, altero naturalis, tertio divina historia consignentur.* At verò quam iste vastus & grandis, & ad quotidianum usum intractabilis liber futurus est, quo uno omnes rerum humanarum tituli, & sub titulis historiæ describentur? Non existimarim sanè autorem id, quod aliis par consilii suis rerum humanarum communibus locis secutum esse, ut istos titulos tam multos tamque latè patentes uno volumine conscriberet. Et sit ita sanè, cõsuatur aliquod tam ponderosum

rosam & grande titulorum Volumen, quis quæso futurus est ejus fructus? quæ forma aut species: Disponi in eo Volumine titulos vult Bodinus, secundum tria actionum humanarum genera; quorum primum sit earum, sine quibus planè vivi non potest, alterum, sine quibus eommode non potest, tertium denique, sine quibus nec splendè, nec jucundè vivitur. Suppartitur deinceps tria ista actionum genera in suas species, & speciebus addit actionum tum Subjecta, tum Objecta, & Effecta; ingeniosè quidem & acutè, sed parum, si quid judicare possum, fructuosè, & ad dextrî instituti finem accommodatè, ut si quis eam delineationè in consignandis Communib. rerum humanarum locis sequi velit, is necessario tum imperfectos & mutilos, & ista mutilatione deformiter confusos ac perturbatos Locos sit habiturus. His, inquit Bodinus, generibus actiones humanæ continentur, si quæ restant, ad ea referri facillè possunt. Non diffitetur, quod multa restent, sed ea putat ad ista tria actionum genera referri posse. At verò cum decem sint distincta ac diversa rerum genera, Substantiæ videlicet Quantitates, Qualitates, Actiones, Passiones, Relationes, Quando, Ubi, Situs & Habitus; impossibile est novem genera contineri unico illo, quod ordine quartum est; Et si fortè novem rerum humanarum gene-

genera ad unum illud actionis violenter trahantur, ingens inde sanè rerum omnium confusio & perturbatio sequetur non minus ac si quis ligna in penum, quod Proverbio dicitur, satagat inculcare. Neque enim ulla est Methodus, ullus ordo verus ac dexter, quo omnia actionum humanarum genera possint disponi, & necessariò in eiusmodi communibus Locis disciplinæ liberales inter sese, & liberales cum illiberales, & denique ipsæ etiam illiberales ac manuariz artes inter sese miserè permiscebuntur, nulla erit certa & distincta ac plena materialium in vllâ humanâ disciplinâ & arte Methodus, ponetur modo titulus Politicus, sequetur deinde Ethicus, Ethicum excipiet aliquis mechanicus aut manuariz artis. Quæ sanè disciplinarum & artium omnium humanarum adeoq; etiam rerum & materialium confusio, & iudicio simul ac memoriz vehementer obest, atque adeò à Locorum communium instituto & sine penitus est aliena. Neque verò disciplinarum tantum distinctio & Methodus ista delineatione violatur, sed & is ipse ordo non servatur, quem sibi peculiarium **B O D I N U S** præscripserat secundum tria actionum humanarum genera; inter quæ cum primum esse dixerat id, quo continentur actiones, sine quibus planè vivi non potest, ipse primo statim loco colle-

collocat titulum de Nobilitate, sine qua sanè
vivi potest. & vivi etiam commodè. Sequun-
tur deinceps tituli de vita & Morte, de Gloria
& Infamia, de Corporis forma, & ejusmodi
alii, qui ad tria ista actionum humanarum ge-
nera violentè admodum reducuntur: Metho-
dus autem & ordo ea tantum amplectitur, quæ
suique rei naturalia, atque expedita & propria
sunt, violentum omne, & asperum, ac tortio-
sum repudiat. Atque hoc erat consilium de pri-
mo Volumine Locorum Communium, quo re-
rum humanarum titulos jubet Bodinus com-
prehendere: Libro secundo Rerum naturalium
historias vult comprehendere: Quod quidem con-
siliu de Locis Communibus Physicis multo
est & dexterius, & fructuosius, optari quæ, idem
judicium in humanarum, quas vocat rerum
Locis instituendis adhibuisset vir magnus, &
disciplinas distinxisset, & cuius arti suas ma-
terias Methodicè assignasset. Quamvis & hoc
ipsum de Naturalis Historiæ locis consilium,
confusionis expers penitus non sit, propterea
quod Loci Physici cum Astronomicis & Geo-
graphicis confundantur; cum tamen istæ sint
Scientiæ à se invicem ita distinctæ, ut quælibet
suos habeat limitès, suosque terminos ac Me-
thodum peculiarem, Addit mox consilium de
libro tertio, cui rerum divinarum locos attri-
buit,

buit, in quo quidem id desidero, quod dextram Theologiæ Methodum non describit, & quod primum in his locum tribuat menti humanæ; perinde ac si ab hominis anima Theologia ordiendi, aut materia ista de anima Theologiæ sit propria, quam tamen Bodinus *animam* disertè vocat *rerum naturalium culmen*; quod si ita est, ad secundum utique, non tertium librum titulus iste pertinebit. Atque hæc quidem est ea, quam Iohannes Bodinus prescribit Locorum Historicorum instituendorum ratio ac *vis*, quam ille deinceps ab Historicarum studio ita teneri vult, ut Loca Historici revocentur ad tria ista, quæ primo omnium designarat, generalissima Politicæ Prudentiæ capita, *Consilium, Dictum, Factum*. His locis inquit, in capite cuiusque libri hoc ordine, aut ut cuique commodius videbitur, contributis, consequens erit, ut quicquid in historicarum lectione memoratu dignum occurret, suo loco inseramus, & in margine libri rerum humanarum notas adiciamus, Consiliorum, Dictorum & Factorum (sic enim res ipsæ ad actiones commodissimè referentur) idque literis maioribus. Deinde videndum erit, quid in singulis honestum, turpe, aut adiaphorum sit, & eo modo notandum, c. H. I. e. *Consilium Honestum*, c. T. V. *Consilium turpe vile*. Consilium autem dictorum & factorum fundamen-

amentum quoddam est, &c. Suadet ergò Bodinus, primò, ut in regrà historia describantur in Locos Communes, eo ordine, quem ante delinearat, vel prout cuique commodius videbitur; quòd quidem posterius dum addit, videtur sanè diffidere suo de adornandis Locis Communibus consilio, quasi videlicet aut incertum hoc sit, & in constans, aut tale, quo rectius ali-quòd & dexterius possit ab aliis inveniri. Quòd verò præcipit, Historias memoratu dignas isto Locorum Communium libro transcribendas esse, id sanè aut breviter & magno quodam compendio faciendum fuerit, aut sanè grauis & permolestus iste labor futurus est, imò & inutilis apud eos, qui vel mediocri quadam historica Bibliotheca sunt instructi; quibus id potius consuluerim, ut in Locos Communes brevibus quibusdam notis summam tantum historiatum consignent, annotato autore ejusque libro, & capite, & pagina. Quòd si verò vel rarus sis autor, quem habere non facile possis, vel ita carus, ve emere non valeas, tum demum integra historia, retentis exactè autoris propter fidem & autoritatem verbis, fuerit in Locos Communes describenda. Suadet deinceps Bodinus, ut in margine ejus libri, qui Locos Communes continet, sic enim ejus verba intelligo, notas adjiciamus Consiliorum, Dictorum, Fa-

Etorum, ita quidem, ut honesta à turpibus, & adiaphoris siue medijs, & vtilia ab inutilibus discernantur, per istas majorum literarum initialium notas. Quod sanè de notandis, atque excerptis in lectione Historiarum Consilij præceptum imprimis vtile est & necessarium ijs, qui Rempubl. aliquando sunt gubernaturi: Est enim consilium res, ut veteres locuti sunt, plane sacra, & talis, in qua omne tum rectè institueda tum feliciter gubernanda Reip. momentū constitutū est &, ut verissimè Bodin. hoc loco scribit, dictorum & factorum fundamentū. Notanda ergò in primis diligenter & accuratè consilia sunt in communibus Historiarum locis: Sed an ista, quam Bodinus præscribit, notandi ratio vtilis & fructuosa esse possit, id verò est, de quo valde dubito; primò enim confusa & perturbata ea omnis notatio futura est; quia nimirum ipsi Loci Communes, ad quorum marginem istæ consiliorum, dictorum, & factorum notæ sunt referendæ, plurimum confusionis habent, ut paulò antè ostendimus. Deinde ita est generalis ista Consilij honesti, turpis, medijs, vtilis, à inutilis, distinctio, ut Politico viro, & boni publici consiliario parum videatur profutura: In consilio enim inveniendò & promendò nequam sufficit communis illa honesti, turpis, vtilis atq; inutilis notio, sed opus est speciali qua-
 dam

dam prudentia, & discreti iudicij circumspectione in dispiciendis circumstantiis temporū, personarum, locorum & rerum, ut concludere salutariter possis, & an faciendum sit, & quid sit, & per quos, apud quos, quo loco, quo tempore, per quæ adminicula. Quare, si quod meum est in his rebus iudicium, ita faciendum existimo, ut primo omnium is, qui Locos communes Historicos, colligit, discernat res eas, quæ in consultationem cadunt, ab iis, quæ non cadunt: Neq; enim omnia sub consultationem trahuntur, sunt plurima necessaria, plurima certa & constituta, de quibus nemo deliberat, nisi qui sit à ratione alienus; Quocirca in Physicis, Mathematicis consilia non annotantur: annotantur tamen in ea Theologia parte, quæ est de administranda Ecclesia: In Medicina consultationes sunt de valetudine conservanda & recuperanda: In Jurisprudencia de iure persequendo & obrinendo: Ethicis pauca tractantur consilia, plura in Œconomicis, sed plurima, eaque varia simul & gravissima in Politica disciplina, ad quam Locos Communes Historicos præcipuè referendos esse supra diximus.

Notabuntur ergo Consilia eadem planè Methodo, quâ Locos Communes adornandos sumus secundum cuiusque disciplinæ distinctè disposita Capita, ita ut sicut res ipsæ, & ea, quæ

de rebus argutè dicta sunt, ita quoq; consilia Theologica, Juridica, Medica, Ethica, Oeconomica, Politica peculiaribus Locorum Communium Voluminibus distinguantur, & sub ipsarum rerum, quæ in consultationem cadere possunt, titulis consilia ipsa scribantur, assignatis ad eam notationem peculiaribus paginis, sicut appictâ ad marginem aliquâ descripti consilij notâ. Et quia Consilia in Politicis maxime dominantur, idè Volumen Politicorum locorum consiliis undique repleti debet, eo nimis ordine, & eadem plane Methodo, qua rerum ipsarum Capita in Locis Communibus descripta sunt, e. c. Sub titulo condendarum urbium consilia eorum, qui vrbes condiderunt: Similiter sub titulo de eligendo Magistratu, de compescendis seditionibus, de vectigalibus imponendis, de condendis arcibus, de indicendo bello, de scribendo milite, & ejusmodi alijs. Neque verò ea tantum consilia à Politicis Studio notanda fuerint, quæ disertis verbis ab Historico narrantur, sed vtile omninò & salutare fuerit exercitium ingenij, & judicij Politici, si ex ipsis Historiarum eventis ingeniosa resolutione facta, excogitentur, & inquirantur consilia, unde tales eventus, quales exponuntur, exiterint; quæ ipsa quoquo consilia in Locis Communibus notentur, ut si forte similes

eveny

DE LOCIS COMMUNIBUS 187

eventus aliquando in Republ. vel optentur, vel metuantur, similis consilia aut promi. possint, aut caveri. Ista sunt, Vir amplissime, quæ meditatatus hoc tempore sum de quaestione gravi opinor, atq; utili. Vbi quidem, si prolixior fui, argumenti ipsius amplitudinem secutus sum. & ductum ejus auctoris, cujus de instituendis Locis Communibus Historicis consilium altiori aliquâ indagine nobis fuit tua voluntate vestigandum. Dabam Dantisci è Museo meo, XXII. Septembr. Anno M DC III.

Amplissime dignitatis tua

Observantis.

Barthol. Keckermannus.